VASHISHTHA GENESIS SCHOOL, BARDOLI

(Academic Session: 2026-27)

Date: ________ Class: 3 Div: B Roll No: ______ Sub: 2L. Gujarati

Name: ______________________________ Worksheet: ch-3, 4, 5 anskey

3 ત્રણ ઢીંગલીઓ

અભ્યાસ

સ્વાધ્યાય

મૌખિક

પ્ર.૧ અકબરના દરબારમાં ઢીંગલીઓને લઈને કોણ આવ્યું ?

જ.૧ અકબરના દરબારમાં ઢીંગલીઓ લઈને એક કલાકાર આવ્યો.

પ્ર.૨ દરબારીઓને ત્રણે ઢીંગલીઓ કેવી લાગી રહી હતી ?

જ.૨ દરબારીઓને ત્રણે ઢીંગલીઓ એકસરખી લાગી રહી હતી.

પ્ર.૩ કઈ ઢીંગલી સહુથી સારી હતી ?

જ.૩ ત્રીજી ઢીંગલી સહુથી સારી હતી.

પ્ર.૪ ત્રણે ઢીંગલીઓમાં શું તફાવત હતો ?

જ.૪ ત્રણે ઢીંગલીઓના સ્વભાવમાં તફાવત હતો.

લિખિત

૧. પ્ર.૧ કલાકાર ઢીંગલી કોને આપવા ઈચ્છતો હતો ?

જ.૧ કલાકાર સૌથી સારી ઢીંગલી શોધી આપનારને ઢીંગલી આપવા ઈચ્છતો હતો.

પ્ર.૨ બીરબલે ઢીંગલીઓ વચ્ચેનો ભેદ કઈ રીતે શોધ્યો ?

જ.૨ બીરબલે ઢીંગલીઓના કાનમાં ફૂંક મારીને ભેદ શોધ્યો.

પ્ર.૩ બીજી ઢીંગલી કયા લોકો જેવી હતી ?

જ.૩ બીજી ઢીંગલી તે લોકો જેવી હતી જે સાંભળેલી દરેક વાત અન્યને કહી દે છે.

પ્ર.૪ ત્રીજી ઢીંગલી સૌથી સારી કેમ હતી ?

જ.૪ ત્રીજી ઢીંગલી સૌથી સારી હતી કેમ કે, તે એવા લોકો જેવી હતી જેઓ અન્યની ગુપ્ત વાતો પોતાના સુધી જ રાખે છે.

૨. કોણે, કોને કહ્યું ?

૧. કલાકારે અકબરને કહ્યું.

૨. બીરબલે અકબરને કહ્યું.

૩. કલાકારે અકબરને કહ્યું.

૪. અકબરે બીરબલને કહ્યું.

૩. યોગ્ય ઉત્તરની સામે (✓) ની નિશાની કરો.

૧. કલાકાર કોના દરબારમાં આવ્યો ? ☑ અકબરના

૨. કલાકાર પાસે કેટલી ઢીંગલીઓ હતી ? ☑ ત્રણ

ભાષાજ્ઞાન

૧. વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો.

બહાર	-	···અંદર···	પાસે	-	···દૂર···
આવવું	-	···જવું···	ગુણ	-	···અવગુણ···
સારું	-	···ખરાબ···	સુંદર	-	···કદરૂપું···

૨. સમાનાર્થી શબ્દ લખો.

પ્રયાસ	-	···કોશિશ···	હવા	-	···વાયુ···
હાથ	-	···કર···	મુખ	-	···ચહેરો, વદન···
ભેટ	-	···સોગાદ···	પુરૂષ	-	···નર···

૩. ટ, ઠ, ડ, ઢ વાળા શબ્દોનું યોગ્ય વર્ગીકરણ કરો.

(ટ)	(ઠ)	(ડ)	(ઢ)
···ટપાલ···	···ઠોઠ···	···ડર···	···ઢાંકણું···
···ટોપલી···	··ઠળિયો···	···ડગલો··	····ઢીલુ···

૪. નીચેના શબ્દોનો વર્ણ વિચ્છેદ કરો.

કલાકાર = ··ક્·· + ··અ·· + ··લ્·· + ··આ·· + ··ક્·· + ··આ·· + ··ર્·· + ··અ··

અકબર = ··અ·· + ··ક્·· + ··અ·· + ··બ્·· + ··અ·· + ··ર્·· + ··અ··

બીરબલ = ··બ્·· + ··ઈ·· + ··ર્·· + ··અ·· + ··બ્·· + ··અ·· + ··લ્·· + ··અ··

4 સમયનું મહત્વ

સ્વાધ્યાય

મૌખિક

પ્ર.૧ ઘણાં બધા ફૂલો મળવાથી શું બને છે ?

જ.૧ ઘણાં બધા ફૂલો મળવાથી ગુલદસ્તો બને છે.

પ્ર.૨ ઘર કેવી રીતે બને છે ?

જ.૨ ઘણી બધી ઈંટોને એક-બીજા સાથે જોડવાથી એક સુંદર ઘર બને છે.

પ્ર.૩ પળ-પળ જોડાવાથી શું બને છે ?

જ.૩ પળ-પળ જોડાવાથી યુગ બને છે.

પ્ર.૪ બુદ્ધિમાન કોણ કહેવાય છે ?

જ.૪ સમયનું મૂલ્ય સમજનાર બુદ્ધિમાન કહેવાય છે.

લિખિત

૧. **પ્ર.૧ ગુલદસ્તો એટલે શું ?**

જ.૧ ઘણા બધા ફૂલોના ગુચ્છાને ગુલદસ્તો કહે છે.

પ્ર.૨ જળના અનેક બિંદુઓ મળી જાય તો શું બની શકે છે ?

જ.૨ જળના અનેક બિંદુઓ મળીને સાગર બની જાય છે.

પ્ર.૩ પળ અને યુગમાં શું અંતર છે ?

જ.૩ પળ સમયનો નાનો હિસ્સો છે અને યુગ ઘણો લાંબો સમય છે.

૨. યોગ્ય ઉત્તરની સામે (✓) ની નિશાની લગાવો.

૧.	ઈંટોથી બને છે.	☑ ઘર
૨.	જળના બિંદુઓથી બને છે.	☑ સાગર
૩.	કણ કણ માટીથી બને છે.	☑ પૃથ્વી
૪.	આ કાવ્ય માટે સૌથી યોગ્ય શીર્ષક.	☑ સમયનું મહત્વ
૫.	આ કાવ્ય દ્વારા આપણને શું શીખવા મળે છે ?	☑ સમય અણમોલ છે

ભાષાજ્ઞાન

૧. નીચે દર્શાવાયેલ શબ્દો કયા શબ્દના સમાનાર્થી શબ્દો છે તે કાવ્યમાંથી પસંદ કરીને લખો.

…ફૂલ…	-	પુષ્પ, સુમન	…પૃથ્વી…	-	ધરા, ધરતી
…સાગર…	-	સમુદ્ર, જલધિ	…જળ…	-	પાણી, નીર
…ઘર…	-	મકાન, આવાસ	…મૂલ…	-	મૂલ્ય, કિંમત

૨. નીચેના શબ્દોના વચન બદલીને લખો.

ઈંટ	-	…ઈંટો…	પેન્સિલ	-	…પેન્સિલો…
ગુલદસ્તો	-	…ગુલદસ્તાઓ…	કાંટો	-	…કાંટાઓ…
બિંદુ	-	…બિંદુઓ…	પાંદડું	-	…પાંદડાંઓ…

૩. નીચે દર્શાવાયેલ ઉદાહરણ પ્રમાણે શબ્દો લખો.

સ્ત	-	…ગુલદસ્તો…	…અસ્ત…	ટ્ટ -	…પટ્ટી…	…દટ્ટો…
દ્ધ	-	…બદ્ધિ…	…બુદ્ધિમાન…	ત્ત -	…સત્તા…	…મહત્તા…

5 રાજેન્દ્રબાબુ

સ્વાધ્યાય

મૌખિક

પ્ર.૧ ગજ્જન પાણી અંદર શા માટે લઈ જઈ રહ્યો હતો ?

જ.૧ ગજ્જન નેતાઓના નહાવા માટે પાણી અંદર લઈ જઈ રહ્યો હતો.

પ્ર.૨ એક વ્યક્તિએ ગજ્જનને શું કહ્યું ?

જ.૨ એક વ્યક્તિએ ગજ્જનને કહ્યું-ભાઈ, જરા બાલટી આપી દો, હું પણ નાહી લઉં.

પ્ર.૩ ગજ્જને વ્યક્તિને બાલટી કેમ ન આપી ?

જ.૩ ગજ્જન પહેલાં પોતાનું કાર્ય પૂરું કરવા માંગતો હતો, તેથી તેણે તે વ્યક્તિને બાલટી ન આપી.

પ્ર.૪ ગજ્જને રાજેન્દ્રબાબુ પાસે ક્ષમા શા માટે માંગી ?

જ.૪ ગજ્જને જાણ નહોતી કે, જે વ્યક્તિએ તેની પાસે બાલટી માંગી હતી. તેઓ રાજેન્દ્રબાબુ પાસે ક્ષમા માંગી જેઓ ભારતના પ્રથમ રાષ્ટ્રપતિ બન્યા.

લિખિત

૧. પ્ર.૧ વ્યક્તિએ બાલટી શા માટે માંગી ?

જ.૧ ઘણાં મહાન લોકોની સભા શરૂ થવામાં હતી. તે વ્યક્તિને પણ સભામાં બેસવાનું હોય છે, તેથી તેમણે નહાવા માટે બાલટી માંગી.

પ્ર.૨ વ્યક્તિએ ગજ્જનની મદદ કઈ રીતે કરી ?

જ.૨ વ્યક્તિએ પાણી ભરેલી બાલટી ભરાવીને અંદર પહોંચાડવામાં ગજ્જનની મદદ કરી.

પ્ર.૩ રાજેન્દ્રબાબુ કેવી વ્યક્તિ હતા ?

જ.૩ તેઓ સીધા, સરળ, નિખાલસ વ્યક્તિ હતા. તેમણે એક ગ્રામ્યસેવકની જેમ જીવન પસાર કર્યું.

૨. યોગ્ય ઉત્તરની સામે (✓) ની નિશાની કરો.

૧. વ્યક્તિએ ગજ્જનને શું આપવા કહ્યું ?	☑ બાલટી
૨. વ્યક્તિનું નામ શું હતું ?	☑ રાજેન્દ્રબાબુ
૩. આ પાઠનું નામ નીચેનામાંથી કયું હોઈ શકે છે ?	☑ રાજેન્દ્રબાબુના મનની મોટાઈ

ભાષાજ્ઞાન

૧. નીચે દર્શાવાયેલ સંયુક્ત વ્યંજનોના ઉપયોગ દ્વારા બે-બે શબ્દ બનાવો.

જ્જ	- ···ગજ્જન, સજ્જન···	ન્ય	- ···ન્યાય, અન્ય···
ક્ક	- ···મક્કા, અક્કલ···	સ્ત	- ···સુસ્તાવું, વ્યસ્ત···

૨. સંજ્ઞા અને સર્વનામ શબ્દો લખો.

સંજ્ઞા -	···શરબત···	···લોટો···	···પાણી···
સર્વનામ -	···અમે···	···તું···	···આ···

૩. શબ્દો જોડીને વાક્ય બનાવો.

મારે હમણાં અંદર પાણી પહોંચાડવાનું છે. ગજ્જન રાજેન્દ્રબાબુના પગમાં પડી ગયો છે.

બસ, મને એક બાલટી દઈ દો. વ્યક્તિએ ઝટપટ સ્નાન કર્યું.